



## **Wynikowy szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych<sup>1)</sup> w 2017 r.**

Produkcja głównych upraw rolnych i ogrodniczych w 2017 r. przedstawia się następująco:

- zbiory zbóż ogółem ocenia się na 32,2 mln t, tj. około 8% więcej od zbiorów ubiegłorocznych;
- zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi szacuje się na 28,1 mln t, tj. o około 11% więcej od uzyskanych w 2016 r.;
- zbiory rzepaku i rzepiku ocenia się na blisko 2,7 mln t, tj. o około 21% więcej od zbiorów ubiegłorocznych;
- zbiory ziemniaków (łącznie z produkcją w ogrodach przydomowych) szacuje się na ok. 9,5 mln t, tj. o około 7% więcej od zbiorów uzyskanych w roku ubiegłym;
- zbiory buraków cukrowych ocenia się na 14,0 mln t, tj. o około 4% więcej od zbiorów uzyskanych w 2016 r.;
- zbiory warzyw gruntowych ocenia się na blisko 4,6 mln t, tj. na poziomie zbliżonym do roku ubiegłego;
- zbiory owoców z drzew szacuje się na niespełna 2,7 mln t, tj. na poziomie o około jedną trzecią niższym od ubiegłorocznego;
- zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych szacuje się na ok. 0,5 mln t, tj. o około 15% mniej od zbiorów uzyskanych w roku 2016.

### **Zboża**

Do końca sierpnia na obszarze prawie całego kraju prace żniwne zakończono, chociaż z informacji uzyskanych od rzeczoznawców GUS wynika, że lokalnie zboża zbierano jeszcze na początku września. Największe opóźnienia i utrudnienia dotyczyły przede wszystkim województw północno-zachodniej i północnej części kraju, gdzie częste opady deszczu długo nie pozwalały na prowadzenie żniw. Próby prowadzenia żniw na plantacjach nadmiernie uwilgotnionych i podmokłych kończyły się grzęźnięciem kombajnów na polach. Lokalnie, głównie na północy kraju, zasiewy zbóż znajdujące się na podmokłych polach pozostały niezebrane. Według rzeczoznawców jakość ziarna zbóż z tegorocznych zbiorów nie należała do najlepszych, a poszczególne parametry znacznie odbiegały od średniej z lat poprzednich na niekorzyść.

<sup>1)</sup>Informacja zawiera rezultaty wynikowego szacunku plonów i zbiorów zbóż, rzepaku i rzepiku, ziemniaków, buraków cukrowych, warzyw gruntowych, owoców i III pokosu traw łąkowych opracowane na podstawie: wstępnych wyników reprezentacyjnego badania czerwcowego przeprowadzonego w ok. 60 tys. gospodarstw indywidualnych, reprezentacyjnego badania plonów zbóż oraz rzepaku i rzepiku w ok. 18 tys. gospodarstw indywidualnych, a także badania reprezentacyjnego plonów ziemniaków, buraków cukrowych, kukurydzy na ziarno i zielonkę oraz plonów z łąk trwałych - również w 18 tys. gospodarstw indywidualnych, sprawozdawczości z gospodarstw osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej, ekspertyz rzeczoznawców terenowych i centralnych GUS.

Na podstawie wstępnych wyników reprezentacyjnego badania czerwowego przeprowadzonego w czerwcu i lipcu 2017 r. w gospodarstwach rolnych oraz szacunków rzeczoznawców GUS ocenia się, że powierzchnia uprawy zbóż ogółem w 2017 r. wyniosła około 7,7 mln ha, w tym powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi - około 7,0 mln ha, z tego:

- ✓ pszenicy około 2,4 mln ha,
- ✓ żyta blisko 0,9 mln ha,
- ✓ jęczmienia około 1,0 mln ha,
- ✓ owsa blisko 0,5 mln ha,
- ✓ pszenżyta około 1,3 mln ha,
- ✓ mieszanek zbożowych blisko 1,0 mln ha.

Szacuje się, że **plony zbóż ogółem wyniosły ok. 41,9 dt/ha**, tj. o 1,6 dt/ha (o 4%) więcej w porównaniu do ubiegłorocznych, natomiast **plony zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi wyniosły 39,9 dt/ha**, tj. w porównaniu do ubiegłorocznych więcej o 2,1 dt/ha (o 6%).

**Zbiory zbóż ogółem ocenia się na ok. 32,2 mln t**, tj. o 2,4 mln t (o 8%) więcej w porównaniu do zbiorów ubiegłorocznych.

**Zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi szacuje się na 28,1 mln t**, tj. o 2,7 mln t (o 11%) więcej w porównaniu do zbiorów ubiegłorocznych.

**Plony zbóż ozimych** łącznie z ozimymi mieszankami zbożowymi według szacunku wynikowego oceniono na 43,5 dt/ha, tj. o 2,7 dt/ha (o 7%) więcej od plonów ubiegłorocznych.

Plony poszczególnych gatunków **zbóż ozimych** według szacunku wynikowego w 2017 r. przedstawiają się następująco:

- ✓ pszenica 51,3 dt/ha,
- ✓ żyto 30,8 dt/ha,
- ✓ jęczmień 46,6 dt/ha,
- ✓ pszenżyto 40,2 dt/ha,
- ✓ mieszanki zbożowe 34,9 dt/ha.

**Zbiory zbóż ozimych** wyszacowano na około 18,5 mln t, w tym:

- ✓ pszenicy na około 9,9 mln t, tj. o 10% więcej niż w 2016 r.,
- ✓ żyta na blisko 2,8 mln t, tj. o 25% więcej niż w roku ubiegłym,
- ✓ jęczmienia na blisko 1,0 mln t, tj. o 57% więcej niż w roku ubiegłym,
- ✓ pszenżyta na około 4,6 mln t, tj. o 2% więcej od zbiorów ubiegłorocznych,
- ✓ mieszanek zbożowych na blisko 0,3 mln t, tj. o 55% więcej niż w 2016 r.

**Plony zbóż jarych** łącznie z jarymi mieszankami zbożowymi oszacowano na 34,5 dt/ha, tj. o 1,1 dt/ha (o 3%) więcej od plonów ubiegłorocznych.

Plony poszczególnych gatunków **zbóż jarych** według szacunku wynikowego w 2017 r. przedstawiają się następująco:

- ✓ pszenica 38,9 dt/ha,
- ✓ jęczmień 37,7 dt/ha,
- ✓ owies 29,8 dt/ha,
- ✓ pszenżyto 32,8 dt/ha,
- ✓ mieszanki zbożowe 32,3 dt/ha.

**Zbiory zbóż jarych** łącznie z jarymi mieszankami zbożowymi wyszacowano na ok. 9,6 mln t, w tym:

- ✓ pszenicy na około 1,8 mln t, tj. o 6% mniej niż w roku ubiegłym,
- ✓ jęczmienia na około 3,0 mln t, tj. o 6% więcej od zbiorów ubiegłorocznych,
- ✓ owsa na około 1,5 mln t, tj. o 10% więcej w porównaniu do zbiorów z 2016 r.,
- ✓ pszenżyta na około 0,5 mln t, tj. o 18% mniej niż w roku ubiegłym,
- ✓ mieszanek zbożowych na około 2,9 mln t, tj. o 29% więcej niż w 2016 r.

Powierzchnia kukurydzy uprawianej na ziarno wyniosła blisko 0,6 mln ha, natomiast plony oszacowano na 71,6 dt/ha, tj. niżej od ubiegłorocznych o ok. 2%. Zbiory według szacunku wynikowego określono na około 4,0 mln t, tj. mniej od zbiorów ubiegłorocznych o ok. 8%. Z uwagi na trudne warunki zbioru kukurydzy na ziarno spowodowane częstymi opadami deszczu, na części plantacji nie dokonano jeszcze zbiorów, ponieważ wjazd kombajnów na nadmiernie uwilgotnienie gleby jest w dalszym ciągu niemożliwy. Ostateczna wielkość plonów i zbiorów kukurydzy na ziarno będzie uzależniona od dalszego przebiegu warunków pogodowych, a zebrane nasiona będą gorszej jakości.

### **Rzepak i rzepik**

Większość plantacji rzepaku ozimego pod zbiory w 2017 r. zasiano w optymalnych terminach agrotechnicznych. Przebieg warunków pogodowych w okresie jesieni 2016 r. sprzyjał wzrostowi i rozwojowi roślin. Rośliny weszły w stan zimowego spoczynku dobrze wyrośnięte i rozkrzewione. Rzepak ozimy przezimował na ogół bez strat, lepiej niż w roku poprzednim. Łącznie na obszarze całego kraju do zaorania zakwalifikowano jedynie ok. 1% (w 2016 r. – ok. 16%) powierzchni zasianej jesienią. Stan plantacji rzepaku po zimie był dobry, a późniejsza wegetacja, pomimo kwietniowych chłódów, przebiegała na ogół bez zakłóceń i w korzystnych warunkach pogodowych. Niesprzyjające warunki pogodowe w okresie zbiorów z częstymi opadami deszczu utrudniały wjazd kombajnów na pola i miały negatywny wpływ na jakość nasion.

Według wstępnych wyników reprezentacyjnego badania czerwowego ocenia się, że powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku ogółem w bieżącym roku zwiększyła się w porównaniu do roku ubiegłego o około 11% i wyniosła ponad 0,9 mln ha. Zbiory rzepaku i rzepiku szacuje się na blisko 2,7 mln t, tj. o około 21% więcej od ubiegłorocznych.

### **Ziemniaki**

Większość plantacji ziemniaków zostało zasadzonych w trzeciej dekadzie kwietnia i w pierwszej dekadzie maja. Występujące w tym czasie częste opady deszczu i chłodne dni spowodowały, że wschody ziemniaków przebiegały wolno i były nierównomierne. Dalszy przebieg warunków pogodowych na przeważającym obszarze kraju (od połowy maja do połowy września) na ogół sprzyjał plonowaniu ziemniaków, stan plantacji był jednak zróżnicowany. Duża ilość opadów w okresie wegetacji spowodowała na plantacjach słabiej chronionych silne występowanie zarazy ziemniaka. Wykonywanie zabiegów ochronnych na plantacjach nadmiernie uwilgotnionych i podtopionych było bardzo utrudnione, a czasem niemożliwe. Opady deszczu we wrześniu doprowadziły do nadmiernego uwilgotnienia gleb, zwłaszcza cięższych, co spowodowało bardzo duże utrudnienia w zbiorach ziemniaków. Lokalnie, zwłaszcza w północnej i północno zachodniej części kraju wjazd kombajnów na pola był utrudniony lub niemożliwy. Z końcem września i w październiku w wyniku jeszcze większych opadów deszczu trudności ze zbiorem ziemniaków z plantacji zaczęły się pogłębiać. Lokalnie (głównie na północy kraju) plantacje ziemniaków znajdujące się na podmokłych polach nadal pozostają niezbrane. Niekorzystne warunki pogodowe

w okresie zbiorów powodowały gnicie bulw oraz pogorszenie ich jakości, co będzie miało wpływ na większe straty w przechowywaniu.

Na podstawie wstępnych wyników reprezentacyjnego badania czerwcowego ocenia się, że powierzchnia uprawy ziemniaków jest większa od ubiegłorocznej o ok. 6% i wynosi ponad 0,3 mln ha. Szacuje się, że plony ziemniaków w bieżącym roku wyniosą 289 dt/ha i będą większe od ubiegłorocznych o ok. 4 dt/ha, tj. o 1%, pomimo trudności ze zbiorem produkcję ziemniaków szacuje się na ok. 9,5 mln t, tj. o 7% więcej od zbiorów ubiegłorocznych.

## **Buraki cukrowe**

Siewy buraków cukrowych rozpoczęto pod koniec marca, a zakończono na ogół w drugiej dekadzie kwietnia. Wschody roślin były wyrównane. Chłodny koniec kwietnia i początek maja oraz nadmiar opadów deszczu w tym czasie spowolniły przejściowo wzrost roślin oraz utrudniały terminowe wykonywanie prac pielęgnacyjnych i zabiegów odchwaszczających. Przebieg warunków pogodowych od połowy maja do końca sierpnia sprzyjał wegetacji buraków cukrowych. Intensywne opady deszczu we wrześniu doprowadziły do nadmiernego uwilgotnienia gleby na plantacjach buraka, a lokalnie także do podtopień. Nadmierne uwilgotnienie gleby w końcowej fazie wegetacji spowodowało przyrost masy korzeni buraków cukrowych, ale też przyrost korzeni przybyszowych, spadek polaryzacji i utrudniony zbiór. W wielu rejonach kraju (zwłaszcza w północnej jego części) pojawiły się poważne problemy ze sprzętem buraków z pól. Wjazd kombajnów na pola często był utrudniony, a lokalnie nawet niemożliwy, w związku z tym wiele plantacji buraków cukrowych znajdujących się na podmokłych polach, zwłaszcza na glebach cięższych może zostać niezebrana. Pojawiały się problemy z terminowością dostaw buraków do cukrowni, a nadmiar wilgoci powodował wysoki stopień zanieczyszczeń korzeni buraków.

Powierzchnia uprawy buraków cukrowych jest większa od ubiegłorocznej o ok. 7% i wynosi ponad 0,2 mln ha. Wysokość plonów buraków cukrowych szacuje się na poziomie 636 dt/ha, tj. niżej od ubiegłorocznych o ok. 3%. Zbiory buraków cukrowych szacuje się na ok. 14,0 mln t, tj. o 4% więcej od uzyskanych w 2016 r.

## **Siano łąkowe**

Warunki wegetacji roślin i przyrostu biomasy na łąkach po sprzęcie drugiego pokosu były korzystne. Na przeważającym obszarze kraju do zbioru trzeciego pokosu traw łąkowych przystąpiono we wrześniu. Ilość i częstotliwość opadów deszczu we wrześniu na obszarze całego kraju znacznie przewyższały ich średnie normy z wielolecia (lata 1971 – 2000), co wyraźnie utrudniało pozyskanie dobrej jakości kiszzonek z podsuszanej masy siana oraz utrudniało zbiory. W wielu rejonach kraju trzeci pokos zbierano dopiero w połowie października (dla gospodarstw o intensywnej formie użytkowania łąk był to czwarty pokos siana).

Plony trzeciego pokosu traw łąkowych w przeliczeniu na siano oceniono na około 9,5 dt/ha, tj. o 7% wyżej w porównaniu do plonów ubiegłorocznych, a zbiory z łąk trwałych (w przeliczeniu na siano) z trzeciego pokosu wyniosły około 2,5 mln t, tj. ok. 4% więcej w porównaniu do zbiorów z 2016 r.

## **Warzywa gruntowe**

We wrześniu i październiku warunki agrometeorologiczne dla wzrostu warzyw gruntowych na ogół były korzystne, w szczególności dla warzyw korzeniowych i kapustnych. Dostateczna ilość wilgoci w glebie sprzyjała plonowaniu, z drugiej strony, nadmiar opadów występujący w wielu rejonach wpłynął niekorzystnie na jakość warzyw odmian późniejszych. Zaobserwowano wzrost występowania zaburzeń fizjologicznych oraz chorób, zwłaszcza grzybowych, a także gnicie korzeni

oraz wypadanie roślin. Na wielu plantacjach (szczególnie w północnej i północno zachodniej części kraju) nadmierne opady deszczu spowodowały podtopienia upraw, utrudniając lub uniemożliwiając przeprowadzanie zabiegów agrotechnicznych oraz zbiorów. W ostatnim okresie zanotowano znaczne obniżenie wartości przechowalniczej warzyw, zwłaszcza cebuli, której dosychanie przebiegało na ogół w bardzo niekorzystnych warunkach. Niesprzyjające były w bieżącym roku także warunki wegetacji dla warzyw ciepłolubnych. Czynnikiem ograniczającym ich plonowanie było niedostateczne nasłonecznienie.

Pomimo wystąpienia w wielu rejonach problemów ze sprzętem warzyw gruntowych - ich łączną produkcję (odmian wczesnych i późnych) szacuje się w bieżącym roku na blisko 4,6 mln t, tj. na poziomie nieco wyższym od oceny w szacunku przedwynikowym, jednocześnie na poziomie zbliżonym do roku ubiegłego. Tegoroczne zbiory kapusty szacuje się na ponad 1 mln t, a kalafiorów na 238 tys. t. Produkcję cebuli ocenia się na poziomie 667 tys. t, przy czym jej jakość przechowalnicza będzie przeważnie słaba. Duże straty podczas przechowywania przewiduje się nie tylko dla cebuli, ale także dla innych gatunków, w tym kapusty i warzyw korzeniowych. Produkcja warzyw korzeniowych może być zbliżona do ubiegłorocznej, lecz ich jakość zdecydowanie niższa. Zbiory marchwi zostały wyszacowane na około 827 tys. t, natomiast buraków ćwikłowych na ok. 336 tys. t. Tegoroczna produkcja ogórków została oceniona na 249 tys. t, a pomidorów na blisko 255 tys. t. Zbiory pozostałych gatunków warzyw łącznie szacuje się na poziomie nieco wyższym niż w szacunku przedwynikowym, a także wyższym niż zbiory ubiegłoroczne, tj. na około 1 mln t, przy czym z roku na rok systematycznie zwiększa się powierzchnia uprawy warzyw z grupy pozostałe, a produkcja niektórych gatunków z tej grupy nabiera istotnego znaczenia.

## Owoce

**Zbiory owoców z drzew** w bieżącym sezonie ocenione zostały na niespełna 2,7 mln t, tj. na poziomie o ponad jedną trzecią niższym od ubiegłorocznych. Dwie fale wiosennych przymrozków spowodowały znaczne uszkodzenia w kwitnących sadach. Największą skalę strat przymrozkowych odnotowano w sadach czereśniowych i wiśniowych oraz morelowych i brzoskwiniowych, jednakże na plantacjach śliw, jabłoni i grusz uszkodzenia też były duże. Skala strat była zróżnicowana w zależności od odmiany oraz wieku i położenia plantacji. W przypadku jabłoni największe straty odnotowano dla odmiany Idared, która wciąż ma największy udział w strukturze nasadzeń tego gatunku. Na niektórych plantacjach straty sięgnęły blisko 100%, jednak na ogół zanotowano jedynie zmniejszenie ilości owoców na drzewach. Znaczne uszkodzenia wystąpiły też dla odmian z grupy Jonagold, natomiast zdecydowanie mniejsze dla odmian: Champion, Gala i Gloster. Uszkodzenia przymrozkowe w połączeniu z trudnymi warunkami podczas końcowej fazy zbiorów spowodowały znaczne ograniczenie tegorocznej produkcji jabłek. W porównaniu do rekordowej produkcji roku ubiegłego, zbiory jabłek zmniejszyły się o ponad 1 mln ton, czyli o ponad 30%. Biorąc pod uwagę rosnący potencjał sadów jabłoniowych, straty względem potencjalnych możliwości produkcyjnych można oceniać jako jeszcze większe. Obok niższego plonowania, w bieżącym sezonie wystąpił także problem słabej jakości owoców. Na niektórych plantacjach owoce były zniekształcone, a w wielu rejonach sadowniczych uszkodzone także przez lokalne gradobicia. Warunki agrometeorologiczne sprzyjały dodatkowo występowaniu chorób i szkodników. Zanotowano zwłaszcza nasilenie występowania chorób fizjologicznych oraz chorób grzybowych, w związku z tym istnieje prawdopodobieństwo wystąpienia dużych strat w przechowywaniu. Znaczna część zbiorów od razu skierowana została do przemysłu. Jabłka gorszej jakości zebrano przede wszystkim z sadów słabo chronionych. Należy zauważyć jednocześnie, że w bieżącym roku warunki agrometeorologiczne utrudniały prawidłową ochronę, a dodatkowo część sadowników, z przyczyn ekonomicznych,

w ogóle zaniechała oprysków. Warunki były jednak bardzo zróżnicowane w różnych sadach, a często nawet w obrębie jednego gospodarstwa sadowniczego. Na niektórych plantacjach, zwłaszcza niedotkniętych uszkodzeniami przymrozkowymi, zanotowano nawet dość wysokie plonowanie i dobrą jakość owoców. Tegoroczne zbiory jabłek szacuje się obecnie na ok. 2,5 mln t, tj. średnio o ponad 30% mniej w stosunku do roku ubiegłego. W podobnym procencie ocenia się spadek produkcji gruszek, a ich zbiory oszacowane zostały na znacznie poniżej 60 tys. t. Zbiory śliwek oceniono natomiast na blisko 60 tys. t, przy czym spadek ich produkcji w porównaniu do poprzedniego sezonu wyniósł aż około 45%. Największy spadek produkcji odnotowano jednak dla wiśni i czereśni - o przeszło 60% w stosunku do roku ubiegłego, jednocześnie deszczowa pogoda na wielu plantacjach przyczyniła się do pęknięcia owoców tych gatunków. Produkcja z sadów wiśniowych oszacowana została na ponad 70 tys. t, natomiast z sadów czereśniowych na ok. 20 tys. t. Łączną produkcję pozostałych gatunków owoców z drzew (brzoskwiń, moreli i orzechów włoskich) oceniono na ok. 10 tys. t, tj. o ponad 50% mniej w stosunku do roku poprzedniego. Tak znaczne obniżenie produkcji owoców z tej grupy, było przede wszystkim wynikiem dużych uszkodzeń przymrozkowych, jakie wystąpiły wiosną w sadach brzoskwiń i morelowych.

**Zbiory owoców jagodowych** oceniono, podobnie jak w szacunku przedwynikowym, na 0,5 mln t, tj. o ok. 15% mniej niż w roku poprzednim. Straty na plantacjach jagodowych spowodowane przez wiosenne przymrozki, zostały ocenione na poziomie niższym niż w przypadku drzew owocowych. Przymrozki przyczyniły się do znacznego obniżenia plonowania malin. Ze względu na przemarznięcia odmian jesiennych ich zbiory były opóźnione o kilka tygodni, a deszczowy i chłodny wrzesień wpłynął na dalsze opóźnienie. Jakość malin jesiennych była słaba, owoce małe, a duża wilgotność powodowała ich rozpadanie się. Tegoroczna produkcja malin oszacowana została na ponad 100 tys. t, tj. na poziomie ok. 20% niższym od ubiegłorocznego. Skutkiem przymrozków był także zmniejszony zbiór wczesnych truskawek. Łączną produkcję owoców tego gatunku (z uwzględnieniem zbioru truskawek jesiennych) oszacowano na blisko 178 tys. t, tj. o ok. 10% mniej od produkcji uzyskanej w poprzednim sezonie. Zbiory porzeczek ogółem (czarnych i kolorowych łącznie) oceniono na poziomie ponad 20% niższym od ubiegłorocznych, tj. na niespełna 130 tys. t (w tym porzeczek czarnych na ok. 100 tys. t). Przyczyną uzyskania niższych zbiorów były straty spowodowane wiosennymi przymrozkami oraz słabsza kondycja krzewów na niektórych plantacjach. Zbiory agrestu oszacowane zostały także na poziomie o ponad 20% niższym od ubiegłorocznego, tj. na niespełna 10 tys. t, jednakże o obniżeniu zbiorów tego gatunku owoców zdecydowało nie tylko słabsze plonowanie (spowodowane przymrozkami), lecz również ograniczenie areалу uprawy. Chociaż tegoroczne warunki agrometeorologiczne były na ogół trudne dla większości gatunków, łączne zbiory pozostałych owoców z krzewów owocowych w sadach oraz plantacji jagodowych zostały ocenione na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego, tj. na ok. 75 tys. t. Dla niektórych gatunków odnotowano nawet wzrost produkcji w porównaniu z rokiem 2016, np. produkcja borówki, pomimo skrócenia okresu zbiorów na niektórych plantacjach, oszacowana została wyżej niż w poprzednim sezonie, (powierzchnia uprawy borówki wzrasta systematycznie z roku na rok). W ostatnich latach odnotowuje się także nasadzenia nowych gatunków krzewów owocowych, między innymi jagody kamczackiej. Podejmuje się także próby uprawy aktinidii (mini kiwi) na szerszą skalę.

## **Warunki agrometeorologiczne i jesienna ocena stanu upraw ozimych w 2017 roku**

Rejonami nadmiar wilgoci w glebie w wyniku wrześniowych opadów deszczu utrudniał zbiór roślin okopowych. Na pozostałym obszarze kraju dobre uwilgotnienie gleby korzystnie wpłynęło na stan

trwałych użytków zielonych i upraw poplonowych. W połowie września zakończono siewy rzepaku ozimego. W pierwszej dekadzie września rozpoczęto siewy żyta i pszenżyta, a w połowie miesiąca pszenicy ozimej. Warunki wilgotnościowe gleby sprzyjały kiełkowaniu ziarna i wschodom roślin. We wrześniu w całym kraju, na ogół w niesprzyjających warunkach pogodowych, prowadzono zbiór kukurydzy na zielonkę, a także kontynuowano wykopki ziemniaków. W połowie miesiąca przystąpiono do zbioru buraków cukrowych oraz rozpoczęto zbiór kukurydzy na ziarno. Na wielu polach, gdzie występowało nadmierne uwilgotnienie wierzchniej warstwy gleb, użycie sprzętu mechanicznego było utrudnione lub niemożliwe. Październikowe częste, miejscami obfite opady deszczu pogłębiały nadmiar wilgoci w glebie, powodując lokalnie podtopienia. W rejonach o równomiernym rozkładzie opadów dobre uwilgotnienie gleby miało korzystny wpływ na procesy kiełkowania ziarna i wschody ozimin. W pierwszej połowie października dobiegł końca siew żyta i pszenżyta pod zbiory w 2018 r., a do końca drugiej dekady miesiąca zakończono siewy pszenicy ozimej. Oziminy wysiane we wrześniu, pod koniec października zaczęły się krzewić. Stan wschodów upraw ozimych w październiku br. oceniono na 3,4 do 3,6 stopnia kwalifikacyjnego, tj. na poziomie zbliżonym do ubiegłorocznego.

Warunki agrometeorologiczne w listopadzie były zróżnicowane. W wyniku występujących w ciągu miesiąca opadów deszczu w dalszym ciągu utrzymywał się nadmiar wilgoci w glebie, utrudniając wykonywanie jesiennych prac polowych oraz zbiorów roślin okopowych i pastewnych. Lokalnie plantacje ziemniaków, buraków cukrowych i kukurydzy na ziarno, znajdujące się na podmokłych polach, pozostają jeszcze dotychczas niezebrane. W rejonach o równomiernym rozkładzie opadów dobre uwilgotnienie gleby i dodatnia temperatura powietrza stwarzały dobre warunki dla wzrostu i rozwoju ozimin. Oziminy pod zbiory w 2018 r. wysiane w optymalnych terminach agrotechnicznych w listopadzie krzewiły się, a dobowe wahania temperatury powietrza sprzyjały hartowaniu się roślin. Sprzyjające warunki termiczne w wielu rejonach kraju wpłynęły na przedłużenie sezonu pastwiskowego do końca listopada.

Uprawy ozime w końcowej fazie rozwoju jesienią 2017 r. - przed wejściem w stan zimowego spoczynku - są na ogół właściwie wyrosnięte i dobrze rozkrzewione, a przebieg pogody w listopadzie nie stwarzał zagrożenia dla roślin. Istnieje niebezpieczeństwo, że nagły spadek temperatur w dalszym okresie wegetacji bez zahartowania i braku okrywy śnieżnej może wpłynąć niekorzystnie na przezimowanie roślin.

Z oceny przeprowadzonej w listopadzie przez rzeczoznawców terenowych GUS wynika, że ze względu na występujące trudności z uprawą gleb i przeprowadzaniem siewów zbóż ozimych pod zbiory w 2018 r. zasiano około 4,2 mln ha, tj. mniej niż w roku ubiegłym, w tym:

- pszenicy ozimej zasiano ok. 1,9 mln ha,
- żyta ok. 800,0 tys. ha,
- pszenżyta ozimego ok. 1,2 mln ha,
- jęczmienia ozimego ok. 0,2 mln ha,
- mieszanek zbożowych ozimych ok. 0,1 mln ha.

Powierzchnię obsianą rzepakiem ozimym szacuje się na około 0,8 mln ha.

Stan zasiewów upraw ozimych pod zbiory 2018 r. przed wejściem w stan zimowego spoczynku był na poziomie roku ubiegłego, aczkolwiek obserwuje się już wymoknięcia roślin w obniżeniach terenowych spowodowane zastoiskami wody.

Tabl. 1. Temperatura powietrza i opady.

Wyszczególnienie	Średnia krajowa temperatura powietrza		Średnie krajowe sumy opadów	
	°C	odchylenie od normy <sup>a)</sup>	mm	% normy <sup>a)</sup>
<b>WIOSNA <sup>b)</sup> 2017</b>				
Marzec	5,8	3,1	39,7	119,0
Kwiecień	7,1	-0,3	64,3	155,3
Maj	13,6	0,6	46,1	79,5
<b>LATO <sup>b)</sup> 2017</b>				
Czerwiec	17,6	1,8	75,8	103,5
Lipiec	18,1	0,6	101,1	127,6
Sierpień	19,0	1,7	71,3	105,8
<b>JESIEŃ <sup>b)</sup> 2017</b>				
Wrzesień	13,4	0,5	110,3	190,5
Październik	9,9	1,7	91,2	208,7
Listopad	4,6	1,7	49,4	119,6

a) jako normę IMiGW przyjmuje od 2002 r. średnie z lat 1971-2000 b) średnie miesięczne /obliczenia GUS na podstawie danych IMiGW/.

\*

\*

\*

*Wynikowy szacunek upraw rolnych i ogrodnich został opracowany w oparciu o szacunki powierzchni, plonów i zbiorów rzeczoznawców terenowych GUS. Nie uwzględniono jeszcze ostatecznych danych dotyczących powierzchni upraw pochodzących z wyników reprezentacyjnego badania czerwcowego w 2017 r. W maju 2018 r. zostaną opublikowane ostateczne wyniki szacunków upraw rolnych i ogrodnich uwzględniające ostateczne dane o powierzchni poszczególnych upraw w publikacjach („Wyniki produkcji roślinnej w 2017 r.” i „Produkcja upraw rolnych i ogrodnich w 2017 r.”).*

Opracowanie merytoryczne:  
**Departament Rolnictwa**  
**Stanisław Niszczoła**  
**Tel: 22 608 33 53**  
**Dariusz Miziołek**  
**Tel: 22 608 33 79**

Rozpowszechnianie:  
**Rzecznik Prasowy Prezesa GUS**  
**Karolina Dawdziuk**  
**Tel: 22 608 3475, 22 608 3009**  
**e-mail: [rzecznik@stat.gov.pl](mailto:rzecznik@stat.gov.pl)**

Więcej na: <http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rolnictwo-lesnictwo/>